

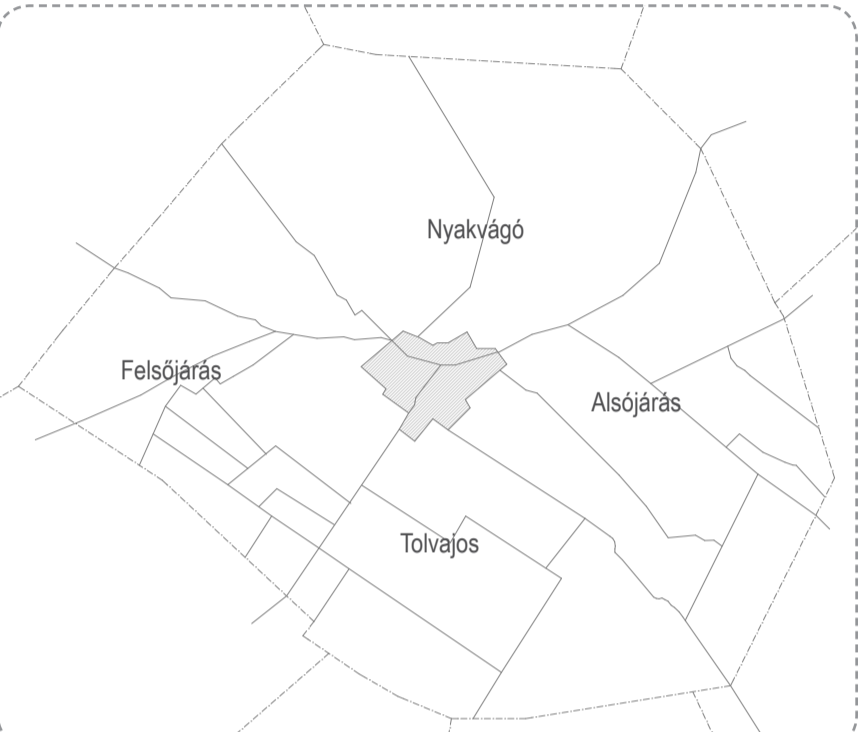
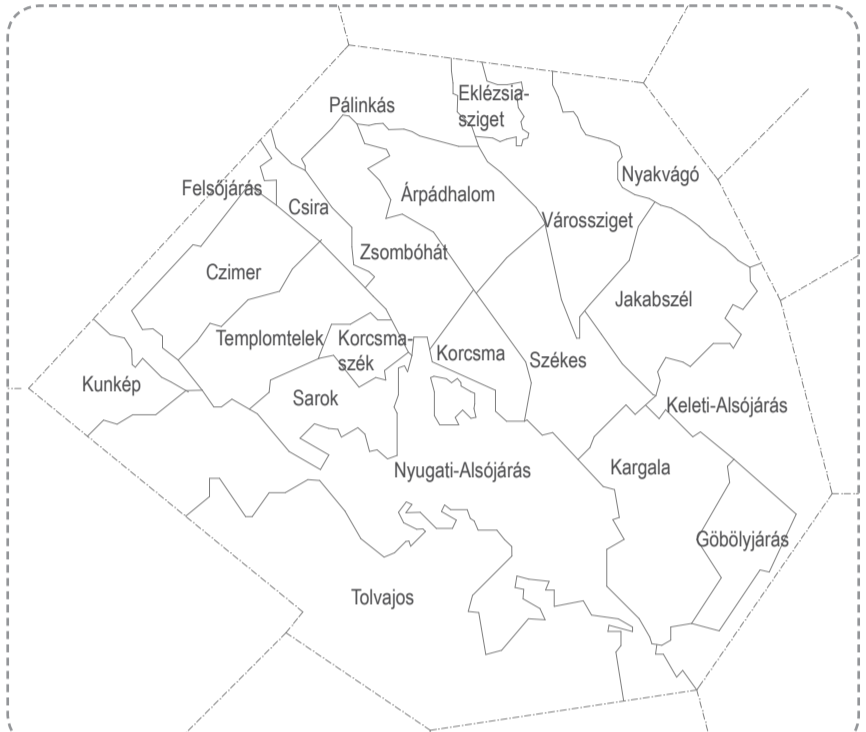
A település rövid történelmi áttekintése

Orgovány mai területén lévő pusztát 1697-től a kecskeméti bérők bérlik a nádortól 30 ezüstorintért. A Rákóczi-szabadságharc idején hadi gyülekezőhely. Kunszentmiklós pusztája 1745-től lett, lakossága a nagy határon szétszórta, a terület tanyaépületekből, szántókból és legelőkből állt. Orgovány 1869-ben már 500 fő körüli lakossága van. Az 1890-es években megkezdődik az úri birtokok parcellázása és 1901-ben önálló település lesz. A település az 1919-es események nyomán vált általánossá ismertté, hiszen a vörös uralom után a kivégzések egyik fő színtere volt.

Orgovány lakossága alapvetően mezőgazdasági termelésre és állattenyésztésre rendezkedett be. A termelőszövetkezetek szervezése 1948-ban megkezdődött, és 1960-1990 között megvalósult a közművek, intézmények kiépítése, a mezőgazdaság biztos megélhetést adott a falunak a mostoha természeti adottságok ellenére. Döntően a kisbirtok-rendszeren alapuló mezőgazdasági termelés vált meghatározóvá a községben.

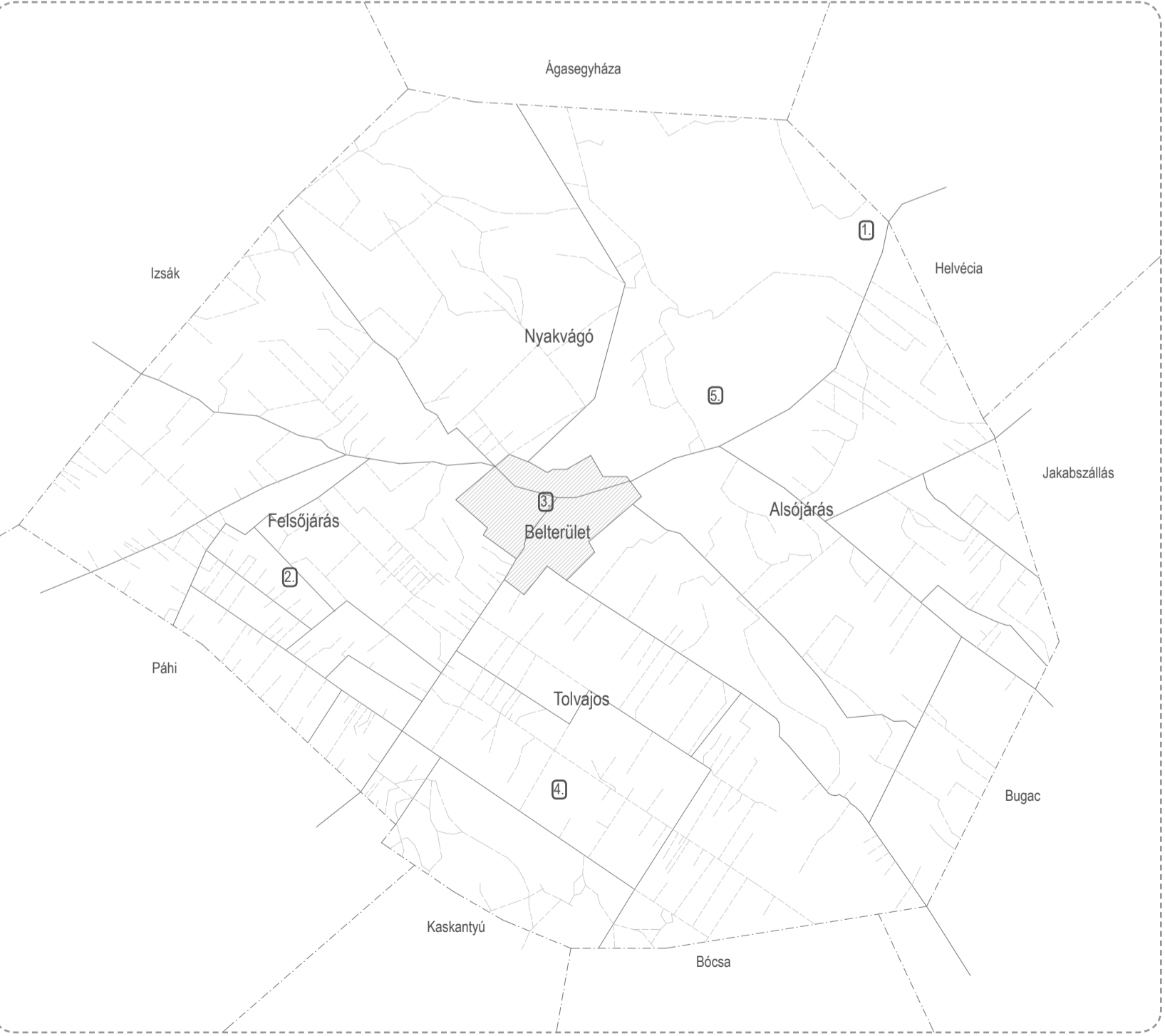
Helyszín választásának okai

Orgovány a szülőfalom, a gyermekkorom színhelye. Ismerem adottságait, hiányait, előnyeit és hátrányait. Szeretem, amiért szeretni lehet, tudom mik azok a nem szerethető oldalai, amin érdemes változtatni, és mi az, amin semmilyen körülmények között sem szabad. A tanyák, a szántók, a szőlők és legelők olyan nyugalmat árasztanak, amit nem sok helyen tapasztalhatok, munkát, otthon és helyet biztosítanak az ott élők számára, ahogyan egykor nekem is. Szem előtt kell tartani elsősorban természeti értékeit, és a megőrzés szellemében kell viszonyulni a jövőnek is a településhez, hogy fennmaradhasanak értékei. Ilyen fajta hozzáállással fejleszhető, javítható itt az élet, és így remélhetőleg sokáig fennmaradhat ez a falu.

II. Katonai felmérés - Orgovány Kunszentmiklós bérleti tanyaíja

Egykori körzetek megnevezései

1. Orgoványi rétek - legelő 2. Szőlők - Felsőjárás 3. Faluközpont - Művelődési Ház 4. Lóter - Tolvajos 5. Majorság - Alsójárás

Orgovány adottságai, értékei

A meglévő, értékeket képviselő épületállomány alapvetően az egykori és jelenlegi iskolaépületekből, a templomokból, a közigazgatás épületeiből, és egyes, főként külterületeken található gazdasági és tanyaépületekből áll. Ezek az épületek mindenképp megőrzendő egységei a falunak, fontos a megbecsülésük, és minél tovább való fenntartásuk.

meglévő épített környezet értéket képviselő épületek

önszerveződő körök, közösségek óvodás kortól a nyugdíjasokig

hagyományos építésmód vályogvetés, agyagos föld, mint helyi építőanyag

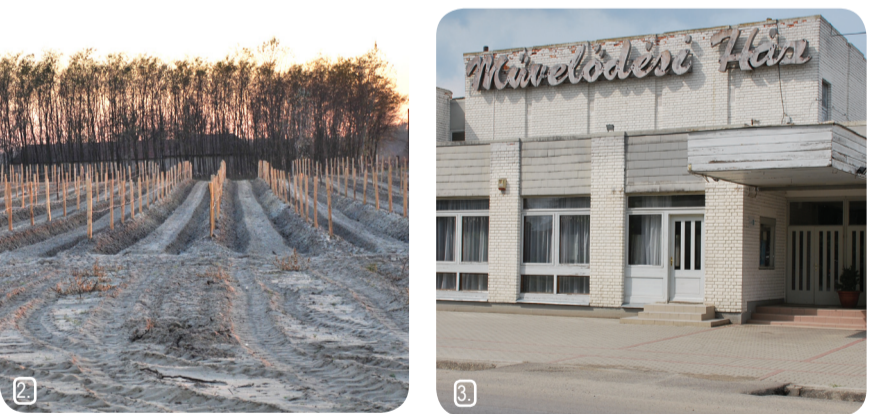
A faluban az utóbbi évtizedekben egyes magánembereknek és a vezetőség egyes tagjainak köszönhetően mozgalmal közéleti tevékenység folyik. Nagyrészt önkéntességen, összefogáson, és a lelkesedésen alapulnak a szerveződések. Korosztálytól függetlenül, az óvodásoktól a nyugdíjasokig mindenki találhat magának olyan elfoglaltságot, olyan közösséget, amelynek tagja lehet. Működik a faluban több táncsoport állandó és ideiglenes tagokkal, különböző sportolási lehetőségek is adóttak, énekkar, zenekar, kézművesfoglalkozások várják az érdeklődőket.

Orgovány területén és közvetlen környezetében jó minőségű vályog lelőhelyek találhatóak. Így a hagyományos építésmód alapanyaga az agyag volt, a falu házainak szinte mindegyike vályogtéglából, vagy vert falas technológiával készült az 1980-as évek előtt. Nagy volt az élömunka igénye, de a kalákában való dolgozás nem csak az otthon felépítésére volt alkalmas, hanem a közösségkövacsoló ereje is nagy volt.

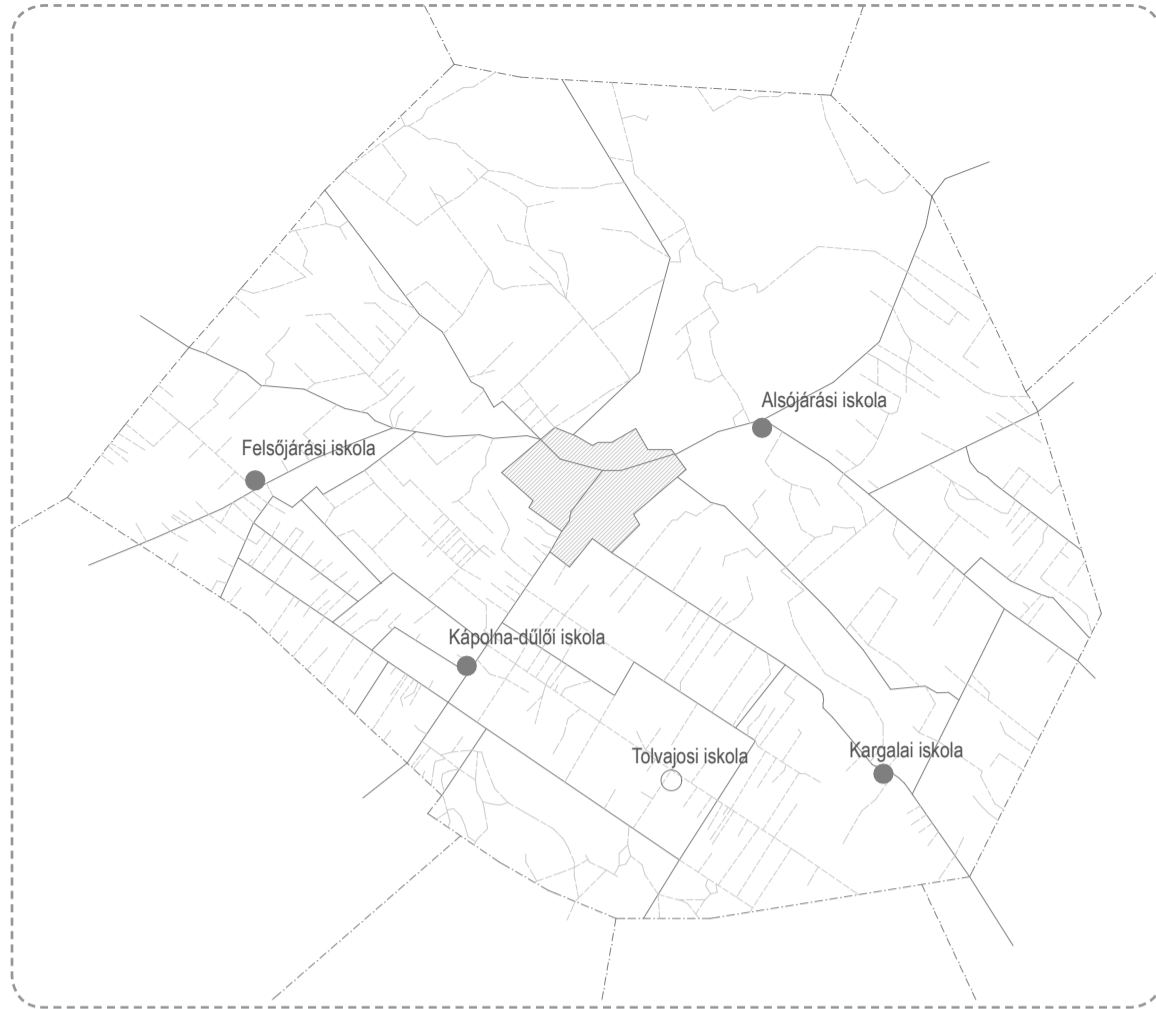
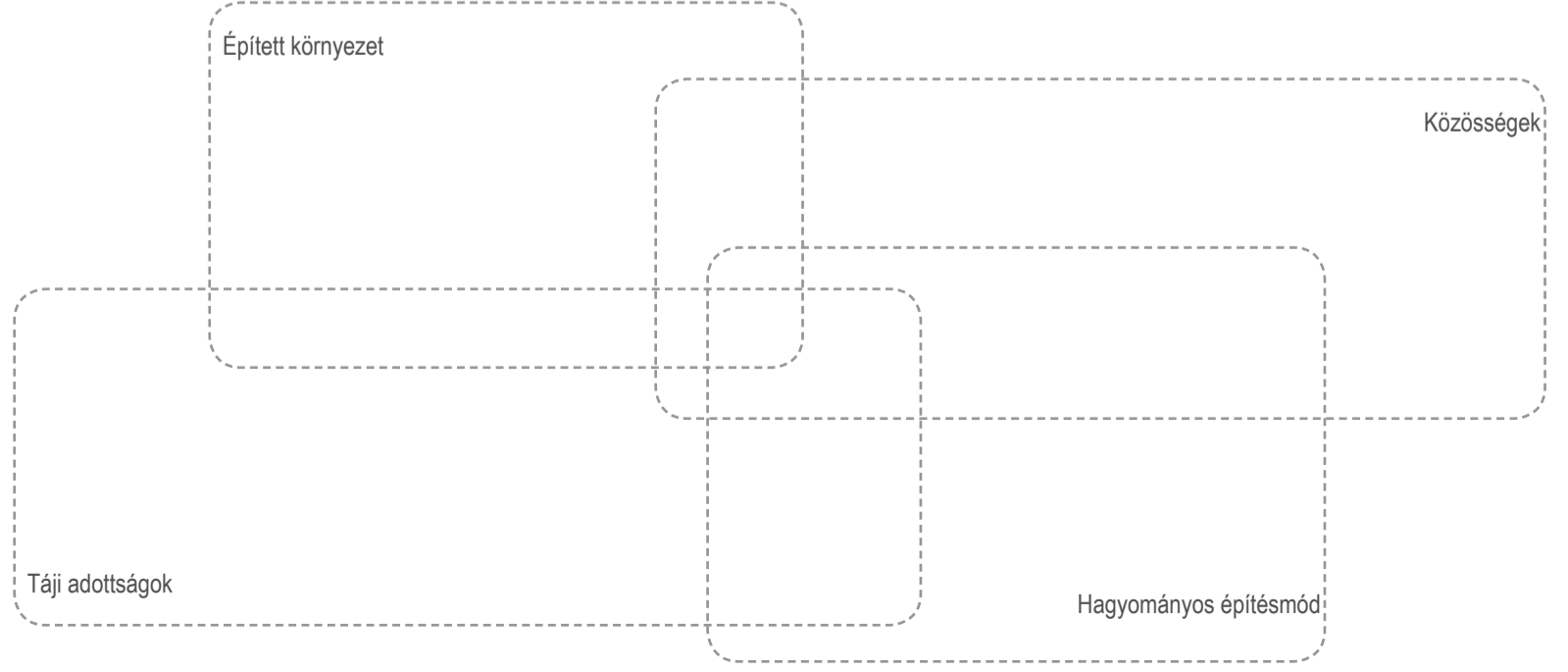

táji, környezeti adottságok mezőgazdasági területek, Nemzeti Park, legelők, nádasok, puszták

Az Alföld közepén elterülő településnek nagyon sokszínű és változatos a természeti, táji képe. A kissé mocsaras, lápos területek mellett megtalálható a puszták, a futóhomok. A sík rétek, legelők mellett hatalmas kiterjedésű erdők, a nádasok és a szabad területek mellett szántók, szőlők, gyümölcsösök. Ez a természeti táj jelenti a megélhetést sokak számára, és szerencsére sok helyen még teljesen érintetlenül fennmaradhatott az eredeti növény- és állatvilág.

A fent említett értékek és adottságok alakították a falu mai arcát, ezen jellegzetességek alapján ismerhető meg habitusa, élete és felépítése. Ezek az értékek voltak azok, amelyek a témakeresésem útvonalát meghatározták, kirajolták. Így a helyszínem, a programom és funkcióim egyértelműen kirajzolódott a halmazok alapján, hiszen ezek metszetében megtalálható az adottságok és szükségletek összességéből kinövő hiány, és fejlesztési lehetőség. A halmazok közös metszetében találtam rá a természeti környezetbe ágyazott, mára nagyrészt elhanyagolt, elhagyott tanyai iskolákra, melyek újra helyet biztosíthatnának a tanyákon élő közösségeknek, és a faluban élőket sarkalhatja arra, hogy ismét közelebb kerüljenek a külterületek, a tanyák világához, és az önszerveződő körök szükségleteit, helyigényeit is elláthatják.

Felsőjárás tanyai iskola 1905-1991 tulajdonosa az egykori tanító lakóépület

Alsójárás tanyai iskola 1904-1987 tulajdonosa egy holland vállalkozó nyaralóként üzemel

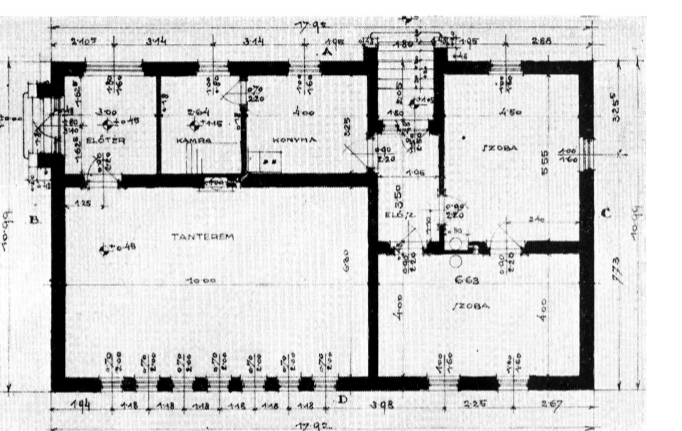
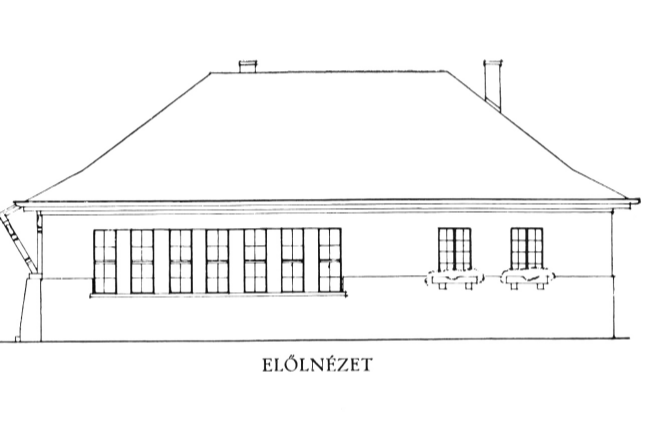
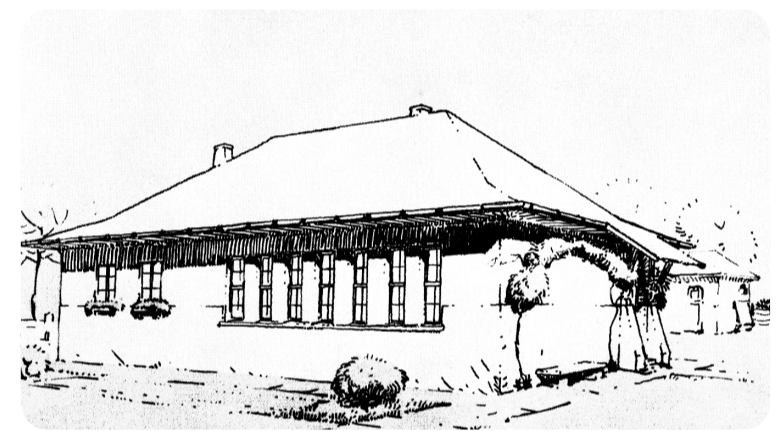

Kápolna-dűlői tanyai iskola 1928-1988 önkormányzati tulajdon üresen áll

Kargalai tanyai iskola 1928-1993 tisztázatlan tulajdonviszonyok üresen áll

Kleibelsberg - féle tanyai iskolák típustervei - Sváb Gyula rajzai Kápolna-dűlői iskola és a Kargalai iskola

Egykori diákok, tanítók és családjuk a Kápolna-dűlői iskolában

Egykori diákok, tanítók és családjuk a Kargalai iskolában

Orgovány lakosságának egyharmada jelenleg is a falu külterületén lakik, tanyán, vagy tanyásias jellegű területen. Az egykori tanyai iskolák megszűnésével ezek a közösségek elveszítették szervező és marasztaló központjaikat, a tanyán való életmód még inkább elkerülődendő vált, sokakat a lakhelyük elhagyására, az addig életük felhagyására ösztönözt. Azoknak, akik még ezeken a területeken maradtak, nagy előre lépést és segítséget jelentene, ha a tanyai területek ismét visszakaphatnák ezeket a szervező pontjaikat, és talán a faluba menekülőket is ösztönözhetné újra arra, hogy a földjükhöz, állataikhoz közel éljenek. Ezeknek az egykori iskoláknak nem csak a tanítás, a kötelező nevelés volt a feladatuk és céljuk, hanem jobbá tenni az itt élők életét. Ma is erre lenne szükség.